

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	170 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків

Поодинокі члени по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. І. п. Домбровського (Хорунщини). Експедиция місцена в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи авортає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Мадярська бута.

(X) В угорській соймі настала гірка година. Бутні Кошутівці розговорили ся на добре про все инше, лише не про війскову предлогу, яка стоїть на дневній черзі і до марця повинна бути ухвалена, щоби бранка відбула ся на основі нового контингенту. Міністер-президент Сель насуплений і не може найти виходу, не може тепер покерувати по своїй волі опозицією, яку перед так радо сам викликав проти Австрії. Велими цікаво тепер читати мадярські дневники і слїдити за тим враженєм, яке маює ся в їх справозданях про політичне положенє в Угорщині. Такої смирности і маломовности вже давно не можна було найти в мадярських дневниках. Коли давнїше в австрійській раді державній відбували ся бурливі події, як то милосердили ся ті самі дневники над бідною Австрією безпорадною. Було се ніби милосердїє, але заразом утаєна радість, що Мадяри можуть по своїй волі старшувати над безпомічним сусїдом. Але як нараз зірвала ся яка буча в угорській соймі, тоді запевнювано, що се звичайна опозиція, а така мусить бути в кожнім парламенті, а навіть треба її викликати, якби не було. Ліберальне сторонництво, говорено, має доволі сили, щоби «угорська справа» не потерпіла. В політиці треба іти поступенно, ми маємо всякі бажаня, але годі їх нараз досягнути. Таке то нераз можна було читати по угорських дневниках.

Нині зовсім инакше відзивають ся ті самі дневники. Один дневник, близький міністрови-президентови, запевняє, що він витриває на становищі до останку, але якось невідрадно сему дневникови, що правительственне ліберальне сторонництво — начеб єго не було в соймі. Вправді гр. Андраші промовляв рішучо й горячо, боронив законної основи, ліберали притакували єму, але їх серце також кудись инде було повернене.

Можна й в злобнім настрою радіти з сего, що тепер Сельови якось не веде ся і відплатити єму таким милосердєм, яке він свого часу заявляв австрійській раді державній. Одначе в тих часах в кожнім парламенті не йде так гладко, як бувало, тимто й нема причини тішити ся чужими клопотами. Але не можна одного обминути мовчки. Від коли єствує дуалістичний устрій монархії, скрайна лївиця мадярська зовсім явно і виразно заявляла свої рішучі змаганя до розриву єдности монархії. Чи розходило ся о економічні, чи війскові справи, все роздавали ся з сего табору оклики: проч з Австрією, не потребуємо спільного війска!

Все проявляло ся там рішуче домаганє відокремити Угри економічно, політично і війсково, а лишити хіба особисту унію, коли тимчасом Австрія змагала все до удержаня єдности і для сеї єдности приносила з свого боку великі жертви своїм Мадярам, вважаючи мадярські бажаня неможливими.

Однак не завадило-б раз показати Ма-

дьярам цілу ту велич, в якій они опинили б ся, зриваючи реальну унію. Припустім, що Угри досягнули би свою самостійність, власну економічну і цілову область, власне війско, власну дипломатичну репрезентацию і визволили ся з дуалізму, тоді Угри були би економічно, війсково і дипломатично слабшою державою. Виявило-б ся наглядно, що на кожнім полі і що-до числа населеня і т. д. Угри значно є слабші. Мадяри потребували би лише з олівцем в руці обчислити свої сили. Таж за одну третину, яку дають на спільні видатки, мусїли би удержати своє війско, а щоб єго відповідно відстачити, треба би ще багато вкладів, яких Австрія не потребує робити. Переконали-б ся, якою нужденною була-б та самостійна армія, та що треба би глибоко сягнути до державної кишені і значно збільшити війскові видатки, щоби поставити своє війско на європейску ступу. А що стояла-б окрема дипломатична репрезентация, переконали-б ся також скоро! Дятого Австрія не потребує лякати ся ворохобні веденої Кошутівцями, Австрія повинна задалегідь освобити ся з можливістю відокремленя Угор.

Але розходить ся о великодержавне становище Австро-Угор. Відокремленє не вплинуло-б на верх так значно. Угри і в такому случаю були-б приневолені, хоч як причеза, спільно йти, але вже не як рівнорядний війсковий чинник, а з політичного й економічного розділу вийшли-б навіть користі для Австрії. За те дізнала-б Угорщина иншого блага. Тепер гнобить она свої народности і зуживає всі сили в боротьбі проти Австрії, а в случаю відокремленя і там виринуло-б національне питанє, а ті національности маюють своїх братів в Австрії. Крім того й Хорватія бажає відокремленя і сї національности відносили-б ся певно з більшими симпатіями до Австрії. Нехай отже бутні Мадяри так не горюють ся, бо бажана ними самостійність і окремішність виявить як-раз їх слабосильність, накличе їм нові внутрішні клопоти. Годило-б ся Мадьярам познакомитись з Гребінчиною приказкою про мірошника, що жив собі в гаразді на великій річці, але як забавив великої ріки і Бог зіслав повинь, розгуляла ся річка, то й поторощила мірошників млинок.

З парламентів.

Як здаєсь, цілий біжучий тиждень в державній раді займе війсковий закон, відтак наступлять вакації на конєць мясниць через цілий тиждень, а оісля на дневний порядок увійде угода і бюджет. Правительство бажає, щоби палата радила перше над угодою. Колиб се не удало ся, то буде вибрана звичайна комісія (а не постійна) з 60 членів, яка поділить ся на підкомітети і буде радити над поодинокими розділами угоди. Через сей час палата буде радити лише один раз в тижни. Після Politik правительство небавом розпичне переговори зі сторонництвами в справі ухваленя угоди з Угорщиною і митової тарифи. Сї справи мусять стати ухвалені в парламенті до кінця

липня с. р., бо решта часу потрібна до переведеня торговельних трактатів. Правительство буде старати ся, аби довершенє угоди наступило в скорочений спосіб, до якого управлює закон з 30. липня 1867, примінений вже раз при ухваленю цивільної процедури.

В угорській соймі, підчас дальшої дискусії над війсковим законом, полемізував міністер гонведів бар. Феєрварі з речниками опозиції, та відтак серед змагаючих ся переривань опозиції вказав на потребу підвишеня контингенту рекрутів. Се підвишенє потягне за собою кошт 7 мільонів корон, але без підвишеня податків. Дальше навіть бесідник статистичні дати. Виказав, що контингент рекрута у Франції вносить 6 на 1.000 мешканців, в Німеччині 48 pro mille, в Італії 3 prn., в Росії 25 prn., в Австро-Угорщині 126.000 с. є. 27 на 1.000 мешканців. Отже Австро-Угорщина зараз по Росії виказує найменший процент. Мировий стан армії вносить у Франції 565.000 жовнірів, с. є 14 prn., в Німеччині 576.000 с. є 10 prn., в Росії 1.190.000 с. є 9 prn., в Італії 265.000 с. є 8 prn., в Австрії 347.000 с. є 78 prn., а по підвишеню контингенту рекрута буде вносити 9 на тисяч.

Підчас промови міністра Феєрварого прийшло до дуже бурливих сєн. Міністер у відповідь на слова пос. Ленгієля, звернені до него, кликнув: брешете! і се повторив піднесенєм голосом. В палаті повстала велика буря. Посли з лївиці і правиці вибігли на середину палати і прийшло до надзвичайно острої виміни слів, яка прибрала ціху уличної бурди. Опозиція кричала: міністер не сьміє говорити дальше! і біла в пульті. Коли успокоїло ся на стілько, що можна було почути голос президента палати гр. Апонїго, він заяв голос і заявив, що прикликуює міністра до порядку за парламентарний висказ. Заяву президента повитано гучними оплесками. Коли Феєрварі скінчив, послы правительственной партії біли єму оваційні оплески, а опозиція працювала сходячого з трибуни іронічними окликами. Пос. Ленгієль визвав міністра Феєрварого на поєдинок.

З державної ради.

Три наглі внесєня пос. Фресля і тов. не мали навіть достаточного числа підписів (се є ся група чєских радикалів, з якою до спілки нашї опозиційнїсти велїли руским послам «валити правительство» — Ред.) і тому не могли бути трактовані як такі. Між інтерпеляціями відчитано дві в справі конверсії ренти, іменно вилученя угорського бльока; інтерпелянти побоюють ся, щоби се не стало преюдикатом на будуче, а підставу до сего найшли у вислові угорського президента міністрів Селя.

Війсковий закон.

З дневного порядку приступлено до 2. читаня війскового закона. Референт пос. Поповський зрік ся голосу, відтак по промові пос. Шрота заяв слово пос. Шумаєр як референт меншости, яка заявила ся за 2-літню війскову службу. Аргументи против скороченя часу війскової служби наавав нестійними, виступав против кар «kurzschiessen» і «anbinden», жадав реформи закона про війскові такєн

і вкінці заявив, що коли правительство не прийме 2-літньої служби, обов'язком палати буде не ухвалити контингенту рекрутів.

Пос. Кевенгілер зазначає, що Австрія, в порівнянні до других держав є мінітарно слабкою державою і підвищення контингенту є доконечно потрібне до реорганізації армії, а особливо артилерії.

Ческі жаданя.

Пос. Герольд підносить, що правительство зволікає з внесенням нового військового закону, бо шукає за потрібними двома третинами більшості. Що-до 2-літньої служби твердить, що она дала би ся перевести без великих коштів, коби лише військовоє образование упростити. Обговорює мальтредоване войків, яким виправді вільно жалувати ся, але в 99 випадках на сто, они за те дістають ще кару. Відтак перейшов до національної квестії і підносить, що після австрійських законів, які завели загальний обов'язок військової служби, військо є армією люду, однак в дійсности так не є. Військо є германізаційною інституцією і нехтує зовсім засаду, що також ческий нарід має такі самі права до поважного становиска в армії, як і другі народи. Не можемо — сказав бесідник — узгляднати жаданя що до підвищення воєнної сили доси, доки ческому народови будуть приділювані в армії підрядні становиска. Усуненням сеї односторонности було би найпевнішим скріпленням оружної сили монархії. А так навіть згляд на великодержавне становиско Австрії не склонить ческих послів до голосованя за предложенням, бо они хотять тим способом задокументувати недовіре супроти правительственної системи, яка небавом, як є надія, може змінити ся.

Дальша розправа.

Пос. Шікер полемізує з выводами Герольда, бо признане контингенту рекрутів, або відмова єго не означає еще довіря чи недовіря для правительства. Се справа держави як такої, бо она мусить доповнювати зобов'язань, які завтягула супроти своїх союзників. Коли би Австрія була в союзі з Росією, а не з Німеччиною, то сї обов'язки були би еще тяжкіші. Відтак бесідник займає ся 2-літньою військовою службою та иншими військовими квестіями і заявляє, що єго сторонництво буде голосувало за предложенням. Пос. Вольмаєр робить записаними голоси свого сторонництва від узглядненя військовим зарядом єго жадань що-до інтересів рільництва і дрібного промислу. Пос. Хіярі вказує на балканські непокої, які приваглюють до ухваленя середників для зміцненя оружної сили. Вкінці ставить внесенє, щоби закон увійшов в жите, с. є скликувано рекрутів після нового

контингенту доперва тоді, як і угорский сойм ухвалить військовоє предложенє. Пос. Шраєр заявляє ся проти предложеня а пос. Людвіг-сторф за ним. На сїм перервано наради, а слідуюче засіданє нині.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В четвер: руско-кат. Вукола, Юліяна; рим-кат. Конрада. — В п'ятницю: руско-кат. Партеія; рим-кат. Евстахія.

— **3 товариств.** Послїдне засіданє Виділу Товариства ім. Котляревського перед загальними зборами відбуде ся в четвер дня 19. с. м. о 7. год. вечером в комнатах «Рускої Бесіди». На дневнім порядку дуже важні справи:

Загальні збори товариства «Клюб Русинок» у Львові відбудуть ся дня 4. марця с. р. о 4. годині пополудни в льокалю товариства, Ринок ч. 10. I. поверх, з отсим порядком дневним: 1) Звіт уступаючого виділу: секретарське і каснерське. 2) Звіт контр. комісії. 3) Зміна статуту. 4) Вибір виділу. 5) Іменованє почетних членів. 6) Внесенє членів.

В середу дня 4. марця с. р. відбуде ся в сали читальні «Просвіти» в Борщеві о годині 12¹/₂, а в случаю незібраня комплету о годині першій з полудня без огляду на скількість явивших ся членів загальний збір повітового товариства кредитового «Руского Дому Народного в Борщеві» з слідуючим дневним порядком: 1) Отворенє збору і відчитанє протоколу попереднього збору. — 2) Справозданє Дирекції з діяльности Товариства і предложеня білянє з поділом зисків і страт. — 3) Внесок шконтруючої комісії на уділенє абсолюторії зарядови. — 4) Вибір двох членів і одного заступника до до Надзираючої Ради. — 5) Внесенє членів.

— **Забава.** В суботу дня 21. с. м. відбудуть ся вечерниці з танцями заходом Тов-а ім. Котляревського в комнатах «Рускої Бесіди» у Львові. Початок о 9. год. вечером. Вступ від особи 1 К.

— **О. крилошанин Пюрко,** від 4 тижнів тяжко хорий, просить звістити інтересованих, що задля слабости не може на письма відповідати або поручених справ полагоджувати

— **Вісти про уступленє о. д-ра Хомишина** зі становиска ректора дух. семинарії є — як дізнаємо ся з достовірних кругів — неправдиві.

— **Поминальні богослуженє** за упокій душі бл. п. о. Антона Бончевського, священника в Ансонії, відбуде ся в церкві св. Николая в Сокалі дня 2. (н. ст.) марця с. р. о 10. год. рано

— **Вінчанє п. Людвика Вишневого** з п-ою Каролиною Ліонелею Ігнатівною відбуде ся дня 21. с. м. о 7. год. вечером в парохіяльній церкві св. Параскеви у Львові. — **Вінчанє п. Миколи Стеткевича,** ук. богослова, з п-ою Михайліною Левицкою відбуде ся дня 19. с. м. в Чуловичах, п. Комарно.

Вінчанє п. Евгєна Файгля, ц. к. авскултанта судового в Стрию, з панною Ольгою Кунчевичівною, дочкою о. Романа і Павлини Кунчевичів, відбуде ся дня 10. с. м. в Новиці коло Калуша.

— **Драматичне товариство в Городенці,** до якого належать майже самі передміські селяни, виставило дня 8. с. м. з великим powodженєм дві штуки: «Мужики», сільський образок в 3 діях І. Синюка і «Так вам треба», комедию в 1 дії Юр. Федьковича. Саля «Народного Дому» була битком наповнена, а всі не могли налюбувати ся грою членів товариства, що справляли ся мов справдішні артисти.

— **Членами комісії іспитової** для учителів шкіл народних і виділових у Львові, іменовані головні учителі семинарії учительської др. Михайло Коцюба і Еміль Заремба; учителі школи вправ Стефан Скоробогатий і Петро Гриньовский; учительки школи вправ жєньської семинарії Йосифа Куліньска і Володислава Гостиньска.

— **3 Сокала** доносять нам, що кандидати III р. тамошної учит. семинарії понєхали страйк і наука на тїм році відбуває ся від п'ятниці зовсім правильно.

— **Др. В. Козловский,** польський агітатор, устроїв оводі зїзд Поляків в Скалаті. Gazeta Narodowa, яка має все з першої руки звіти із всіх зїздів, мабуть таки пера самого їх аравжєра, подає число учасників скалатєского зїзду на 300. Нарядами проводив кс. Пйотровский, перший промовляв др. Козловский. Як на попередних зїздах так і ту бесідник означив, що ненависть Поляків не відносить ся до руского народу, але до єго проводирів, а польска організація у східній Галичині не стремить до ширши вродки, але як-раз скріпить згоду між Поляками а Русинами. Др. Козловский знаючи на певно, що головню незгоди між Поляками а Русинами запалили як-раз самі Поляки, мусїв сам в дуєї сьміяти ся зі свого ложного твердженя, але — як каже Słowo polskie — цілє осьвячує средства. Дальше заявив сеї польський месїєж, що Поляки будуть закладати... рускі читальні, де руский «хлоп» буде міг читати рускі книжки По др. Козловским промовляли майже самі ксьондзи про читальні, ксєццолки, каплячки і т. п. Вкінці вибрано комітет мужів довіря, який сейчас уконституував ся і радив при замкнєних дверях над відбудованєм Польщі в скалатєским повіті.

— **Вибір посла** При вчерашнім доповняючим виборі посла до державної ради з курії більшої послости Яворів-Мостиска-Тїшанів вибрано послом кн. Александра Повіньського 28 голосами на 29 голосуючих.

— **Становище намісника г-р. Пінїньского захи-танє.** З Відня доносять, що в кругах польского Кола говорєно вчєра про уступленє г-р. Пінїньского зі становиска намісника, бо деякі коловці невдоволєні з єго політики. Як звичайно в таких случаях, наводять сейчас кандидатів на намісника, а ними є: Давид Абрагамович, г-р. Антин Водзіцкий, б. міністер др. Мадейский, шеф секції Князьолуцкий і Володимир Козловский.

— **Для погорільцїв в Кутах** уділило намісництво ще 8.000 К запомогі; разом доси 10.000 К.

— **Красва рада шкільна** перенєсла: Леонарда Войнаровского, управителя і Юліяна Фіялковского, учителя 5-кл. школи мішаної до 5-кл. школи мужескої в Богородчанах; Марию Інєсівну, учит. 5-кл. шк. міш. до 5-кл. школи жін. в Богородчанах; Юстина Цурковского з Орави до Клеба-

Язикові замітки.

(Конець).

стор. 17. „дотична штука“ — слаба худоба занедужавша худоба.
Захованя „ся“ — захованя, поведєня.
стор. 18. „корова або віл дістане розвільненя“ — люд каже не „розвільненє“ у худоби а бігунка або гризь.
„по всіх внутренностях“ (wnętrznosciach) — по цілій утробі, по всіх тєнєсах.
стор. 19. слизи нагромадилєсь в бронхах — слизь нагромадилась або слизованє нагромадилось в озьях.
„дотична штука“ — слаба худоба, слаба скотина.
„кисєня“ м. кисня.
стор. 20. від „слизю“ м. від слизи (в польск. śluz genit. śluzu gen. masc.) в руск. слизь genit. слизи gen. fem.).
„шмир“ — шелєст.
„обструкція“ люд зєвє запір або спір.
стор. 21. „через подражненє тихже“ — через їх подражненє.
в міру змаганя „ся“ недуги — в міру змаганя, усилєня недуга або недуги.
стор. 22. „недокровність“ не злий вираз, хоть примітний в рускїм будє: недовровє.
„позірна смєрть“ — сновидна смєрть, мнима смєрть.
„що звичайні люди називають“ — мабуть по-

хібка печатна: що звичайно люди називають (зовуть),
„заразительність“ — заразливість.
стор. 23. „пасожитущий грибок“ — грибець галапасний або галапасуючий.
„з слюзом“ — з слизию.
стор. 24. „так місточок, як і сєл“ — як місточок, так і сєл.
стор. 27. множенє „ся“ — множенє, множби.
„ємкий“, тут радивбим ужити виразу „ємний“ — бо люд уживає „ємкий“ в значєню: скорий, проворний, спосібний, зручний.
стор. 30. „лихі бараболі“ — зіпсовані, гниляві бараболі.
окопові рослини — окіпні рєстлини. Форма рєстлина єсть чисто малоруска і зовсім правильна, тож віт причини її відміняти на „рослина“, що взятє з польского.
стор. 31. „дотична штука“ слаба скотина.
„підозрілої худоби“. Перший ужив форми „підозрілий“ бл. п. О. Партицкий, а за ним і другі. Однакож раджу уживати форми: підозрілий.
стор. 33. „бадаючих знатоків“ (перше слово польске, другє російске) = досліджуючих або іспитуючих знавців.
о обходженю „ся“ з туберкулїною — о обходженю або поведєню з туберкулїною.
стор. 34. „защприцованє“ — вприсненє.
стор. 35. „шприцка“ — вприскавка.
„з кавчуковим товчком а на ручці тогож“ — з кавчуковим толочком, на ручці котрого etc.

стор. 36. „бадана штука“ — досліджувана, розєсмотрєвана штука.
стор. 39. єї „єкуток“ — єї довідність.
„звиклої шприцки“ — звичайної вприскавки.
стор. 43. „під час коли“ — коли.
о перєношеню „ся“ з худоби — о перєношеню з худоби.
стор. 44. „природників“ (przyrodników) — природовців, природопитів, дослідників природи, в дальшїм розширюваню „ся“ — розширюваню.
брошурка „через профєсора Г.“ — брошурка профєсора Г. або написана профєсором Г.
„средства“ — середники.
стор. 45. о „своєствах“ недуги — о примітах недуги.
„через Високий Ряд поширанє поборюванє“ — Високим Правительством піддержованє поборюванє.
стор. 46. о охороні „тихже“ — о їх охороні.
Покликанє „через“ Високий Ряд Комісії — Покликанє Високим Правительством Комісії.
стор. 47. „постійно“ — стало, заєдно.
берєгтєсь перед заражєванєм „ся“ сею недугою — берєчи ся перед заражєнєм сею недугою (або сим недугом).
стор. 48. „вєської заразительної матерії“ — вєскої заразини.
так людей як і звїрят перед заражєнєм „ся“

нівки; Марию Квятковську з Клебанівки до Добромірки.

— 50-літні уродини Ярослава Врхліцького святкував позавчора чеський нарід з великим торжеством, на яке заслужив сей віщий поет і письменник. Ярослав Врхліцький є лише псевдонімом, влиствене назвище поета є Богуміл Еміль Фрідл. Денне світло побачив Врхліцький в Ловні в Чехах дня 16. лютого 1853. До гімназії ходив в Празі і в Клятивцях, а час університетських студій посвятив історії, філософії, літературі та новітнім язикам. Яко домовий учитель звідів Італію, а коли по році повернувся до краю, жертвовано йому посаду секретаря на чеській політехніці. В 1890. р. іменовано його членом чеської наукової академії, а праский університет надав йому титул доктора філософії honoris causa. Свою літературну діяльність почав Врхліцький в молодім віці, а перші збірки його ліричних поезій появили ся в роках 1875 до 1878 і поставили его в ряді перших чеських ліриків. Дальші его поетичні твори, до яких брав теми з старовинних переказів і ин. зєднали йому ім'я найбільшого чеського поета. Крім того Врхліцький переложив на чеську мову множество поезій з чужих літератур. Під впливом сего великого поета витворило ся багато талантів в ряді чеських поетів, а его твори будуть ще довго відривати до послідуючого покоління чеських читачів.

— **Нова комета.** Вночі з дня 15. на 16. січня с. р. відкрив звїздар Жіакобіні в Німці нову комету. По нї-що звїздар обчислив лише до рогу сїї комети і час, коли она буде находити ся найближше сонця. Час сїї пригадає на день 14. марця с. р. і мабуть тоді буде можна єї бачити разом з хвостом в виді мїтли на західнім небі. Нині комета находити ся над громадою «Риб» яко блїда дрібна звїзда, видна лише при помочи далековиди. При кінці сего місяця можна буде єї доглянути без далековиди.

— **Кн. Люїза** має сего тижня вийти з заведення в Ля Метері і вїхати в Жіроном на Рівієру. Тимчасом княгиня жде поладження грошевих справ, бо після сего має управити спосіб жити.

— **Чого не годують?** Якийсь Американець заложив перший годівлю хробаків наскочків для раболовлї. В тїй цілі збудовав кілька збірників цементових з огладженими стїнами, щоби его вихованці не могли поутїкати. Опісля наповнив збірники відповідною глиною і впровадив туда всілякі реди хробаків. Як вона вже розмножили ся, розпочав ними торгівлю. Інша незвичайна ферма існує в столиці стану Йоркшир і є посвячена виключно продукції мотилїв і молїв. Ферма обіймає пів акра і ціла ся просторонь поросла рослинами і корчами, відповідними до виживлювання ріжнородних родів тих галапасів. Є там около 20.000 гусениць. Засїб звїрять вносьєть 30—40 тисячїв; збирачі можуть в кожній порї року дістати окази, яких жадають. Під фїнансовим зглядом випадаєть ся підприємство дуже добре. В стані Мілезот надїбали ловці минулої зими самїтну хату. З поза огороди, що була вибудована із соснових тертиць, біля хати, чути було вите вовків. Один чоловік, що називав ся Тїслер був властителем незвичайного ста-

да, яке заложив в подвійній пїлі: по перше задля високої ціли вовчих кожухів, по друге тому, що за кожду вовчу чашку платять в західних станах Америки по 20—25 шїлінгів. В той спосіб заробляв Тїслер знаменито. Але се не є однаке господарство, що продукує дикі звїрі. В грабстві Мендоціно на калїфорнійськїм побережжю є славний збір медведїв. Звїрят не замикає ся в клітках; мають они до свого ужитку кілька тисячїв акрів. Властитель убиває 120—150 медведїв річно. Лови приносять єму незвичайну користь. В Калїфорнії подїбуємо і ще одну дивовижну галузь промислу, іменно годівлю кактусів. Пан Альверзен має ферму, що є посвячена виключно продукції тих рослин. Дуже особливим є рід медвежого кактуса, що своєю подобою дуже пригадує того звїря. Пявки з одной ферми в Індїїні посвячені на ужиток північної Америки. Звїрята тї годуює ся в бочках, наповнених намулом. Розплодок привезено свого часу з Німеччини. В Індїїні находити ся також годівля ворон, які мають попит задля гарного піря. В Америці існують крім сего ще годівлі бельгійських заяцїв, польських псів, а в Європі годівлі деревень на палиці і цибухи.

— **Конкурс.** Магістрат м. Львова розписує конкурс в речинцем до 28. лютого на 2 посади адюнктів будівництва в IX. ранзі. Річна плата 2.800 К., активальний додаток 600 К. і 2 чотиролїтні додатки по 200 К. — Кандидати мають виказати ся євїдоцтвами двох іспитів державних і євентуально дотеперішною практикою.

— **Помер** в Бродях Станіслав Лїбревський, директор гімназї, в 54. році жита.

Наука, штука, література.

— **Тижневник „Селянин“.** Єкатеринославський «Вїстникъ Юга» доносить: «Звїсний популяризатор сїльско-господарських наук, властитель д.бр. в херсонській губернії, Е. Х. Чикаленко, ропочав старання в «головній управі в справах друку» о дозвіл, видавати в Київї український тижневник «Селянинъ» з місячними літературними додатками. Задумана часопись має бути не виключно сїльско-господарським органом, але загальнолітературним видавництвом для сїльського населення і є неначе би першим відзвукон на піднесені богатомо полудневими сїльско-господарськими комітетами, а в їх числі і Ново-московським уїздним комітетом, замїти, що для подвїгнення економічного стану по селах конечно потреба просвітнього розвитку народних мас, а такий розвиток можна досягнути лише при помочи живої народної мови, сего сильного оружя в борбі з темнотою, в школі в прасї. Впрочїм конечно потребу сего признала українська інтелїгенція вже давно, ще перед устроєнем окремих нарад в справі заради упадку сїльско-господарського промислу, і вже раз були старання о дозвіл, видавати журнали і газети в українській мові».

— **Репертуар Львівської Фільгармонїї.** В четвер, 19. с. м. великий концерт фільгармонїчний при співучастї Станіслава Оржельського, першого тенора «Narodneho Divadla» в Празї. Програма: I. I. Voildieu: Увертура з опери «Бїла дама». 2.

Массенет: «Scènes pittoresques», а) Марш, б) Арія балетова, в) Ангел Господний, г) Забава циганерїї, 3. Чайковський: Арія Ленського з оп. «Євген Онегїн», в тов. оркестри відспїває Ст. Оржельський. — II. I. Бетговен: «Сїмфонїя VII». 2. P. Вагнер: Спїв конкурсний (Preislied) з опери «Meistersinger», в тов. орк. відспїває Станіслав Оржельський. — III. I. Гріг: «В осенї». 2. Пісні, відспїває Ст. Оржельський.

В суботу, 21. с. м. великий концерт фільгармонїчний при співучастї Станіслава Оржельського, першого тенора «Народного Дївадла» в Празї. Початок вїмково о год. 7½. вечером.

На сї оба концерти ціни місць значно знижені.

Телеграми.

Відень, 18. лютого. Цїсар санкціонував ухвалений галицьким соймом закон в справі краєвого податку консумційного від пива.

Відень, 18. лютого. Цїсар іменував приватного доцента д-ра Стан. Вїндакевича надзвичайним професором польської літератури на краківськїм університетї.

Вроцлав, 18. лютого. Schlesische Ztg. доносить з Копенгаги, що стан здоровля короля Едварда знова погіршив ся і потреба операції. Коли операція поведе ся, король буде мусїв перевести один рік в полудневих краях.

Рим, 18. лютого. Міністер Прїнетті подумав на стїльки, що вчора встав з лїжка на кілька годин.

Новий Йорк, 18. лютого. Сполучені Держави хотять просити голяндську королеву Вільгельмїну, аби она визначила мирових судїїв в справі претенсїї Сп. Держав до Венецуелї.

Париж, 18. лютого. Міністер заграничних справ Делькассе заявив одному з редакторів Matin, що Франція буде поспирати реформи в Македонїї, пропонованї Австро-Угорщиною і Росїєю.

Повідомленє Руского Театру.

З причини перешкоди, задля заметїль, в перевозї гардероби і декорацій зі Станіславава

перше представленє доперва завтра, в четвер,

дня 19. лютого.

Штука та сама: «Пісні в лицах».

Закуплені білети важні.

Михайло Губчак

директор театру.

сею недугою — як людей, так і звїрят перед зараженєм сею недугою. до «збаданя» (zbadania) до іспитаня, до досліджуваня; в малоруск. набадати, набадати значить: наколоти, примїром: шпилькою. «не носить» в собі зародїв тої недуги — не має в собі etc. «збадати» точно — точно дослідити. стор. 49. «позїстаючих» стало в місци — остаючих в місци, осталених в місци. праця «около» загального добра — так пишуть майже всі; раджу: праця для загального добра. «особенно» — особливо, іменно. стор. 50. випробуванї «через знатока» туберкульною — випробуванї від знавця туберкульною або випробуванї знателем за посередою туберкульни (в малорускїм в подібних случаях може класти ся або ablativus або від z genit). стор. 52. всі річи і «сосуди» — всі річи і судини, посудини, судники або іначїня («сосуди» уживає ся лишень в церковнім язичї пр. сосуди церковні). стор. 53. буде се «дещо» коштувати, będzie to nieco kosztować — буде се коштувати трохи (або дрібнїу). стор. 58. поборюване вже «їснуючої» туберкульози — поборюване вже єствуючої туберкульози. перед зараженєм «ся» сею недугою — перед зараженєм etc.

стор. 60. «позїстаючих» під дозором — остаючих etc. худоби битой «через жидів» — х. битой жидами або від жидів. стор. 61. в спосіб поданий «через мене» — в спосіб поданий мною. Признаємо ся, що тих кілька слів писали ми з неохотою: взагалї не конче то вдячна і приятна річ писати критику, тим більше у нас, де ради ріжних некористних обставон партійність звичайних критиків нераз захвалює річи слабі, а тенденційно порїкає писаня лучші, чим лише обнижує вартість критики у нас і стає у переважної части читачої публїки причиною мнїня що до критики такого: писар пише, писар маже... Ми ще і з вишої причини не радї критиковати: пишучих у нас і так невелике число, а руский писатель в Галичинї не може числити на зиск матеріальний; ото-ж всі змаганя наших літератів єуть такої пожертвованєм. Несправедливі замїти можуть не одного, іменно з молодших писателїв, знеохотити. Коли-ж ми взяли ся до критикованя згаданой брошурки, котру уважаємо під зглядом змісту пожиточною книжочкою, то зробили ми се задля рідного язика. Коли бо ми самі не подбаєм про чистоту нашого язика, то хто проноу дбати-ме? Певно, що по руски писати, іменно статї, наукового змісту, хотьби лишень популярні, не так то легенько, тим більше, що такої не одно, єще в нашім літературнім язичї і доси не усталене. Та все-ж писатель повинен як найусильнїше старати ся, щоби его язик був чистий і совїстно

вироблений. Для читателя то все одно, чи автор трудив ся над написанєм своєї брошурки тиждень чи цілий місяць або й довше — праця мусить вийти старанно. То-ж лучше єсть писати менше, а стараннїше, нїж творити много, але недбало. Популярними книжочками, котрі недбало зладжені, можна причинити ся дійсно до сковїреня і спорченя язика, атже-ж книжочки такі розходять ся в більшім числі. На те годї нам байдужим глядїти оком. Термінологїєю давнїйших наших (твердих) писателїв, котрі брали терміни живцем то з польського, то з російського, не заїдем далеко. То-ж всяку під тим зглядом либу завгодї належить виказати, щоби запобїчи ширеню невластивих, а навіть шкочливих нашїх бесїдї виразїв. Вираз неодвїтний раз вкорїнявши ся, не дасть ся так легко усунути. До того маємо застрашаючий примір в тих доси ще уживаних а дійсно галапасних виразахї як «справозданє, справоздавець, запросини до передплати, існуювати, средство, пащечина, свойство, знаток, особенно» місто: звіт, звітник, звітуватель, запрошенє до передплати, єствувати, середник, полицник, власність, знавець, особливо і др. Автор розбираної нами книжочки, коли зверне і на язик своїх праць стараннїшу увагу, зможе в своім зачерку багато здїлати і стати справдешним добродїєм нашого людю, чого єму від серця бажаємо.

КОРНИЛО УСТИЯНОВИЧ.

КАВКАЗ.

IV.

Два тисячі п'ятьсот літ минуло, як по розгромі асирійської держави появилися ватаги розмаїтих племен Малої-Азії під Кавказом, а між ними і племя картвельське з Урарту.

За той час пошевелилися з лиця землі многи культурні народи. З таких державних колосів як: Ассирія, Вавилонія та Македони ледве що сліди полишилися; а картвельське племя, а Грузини — мова котрих була мовою розкішної Кападокії та близька язикови Сумерів, Акадів і Елямів тих найдревніших¹⁾ жителів долини Вавилонії — племя картвельське ще живе і починає на ново розвивати ся, така вже гучність і кремізність вдачі сего даровитого і найкрасшого в світі народу. Тисячкрат нищили йому вороги хату і тисячкрат поставив він її собі на ново... і коли одвічні грабіжники Кавказа давно вже упідрилися і п'яно рабства на

¹⁾ Пам'ятники мови племен тих найшли і прочитали Ассиріологи на цегляних валочках викопаних в руїнах Вавилонії. Цеголкам тим має бути 5.000 літ. Суть отже старіші чим найдревні египетські ієрогліфи.

чолі свому носять, Кавказець не змінив до нині своєї благородної вдачі.

Чим тільки предки Грузини найшли собі захист і нову вітчизну під Кавказом (около 600 л. перед Хр.) — заледви поладнали там з жидівськими автохтонами та поміж собою — витягає по вих руку могуча Персія, а потім великий Македонець. Той віддає начальство над золотою Кольхидою Язонуви, а воводою підкавказких жидів (sic) настановляє Мітрадата, бувшого сатрапа царя Дарія Кодомана. По смерті Олександра припала Іверія та Кольхида Фитону і Фратагерву. Мцхет — Страбонове Нармо-ціка — величає ся столицею Іверії, а Діоскуріос в Кольхиді досягає свого найвищого розцвіту. Ставить ся «кавказка стіна», сторожа котрої смолоскипами в шістьох годицах часу передає вістку — від моря до моря — о нападі Вехендур-Болгар, що з півночі непокоїли часто плодівиту долину Кури. Проєктуює ся навіть плавний канал, получитьи Каспій з Чорним морем, а Мараканду (Samarkand) і Согдіану з Грецією.

Добробит і культура підоймають ся скоро. Однак чужинець є завжди чужинцем. Народи не любо покораються зайдам. Дятого з появленем великого Парта Арзака I. підкавказкі землі скидають власть македонську. За помоцею тамошних жидів проганяє Валярск

Македонів з Кольхиди і з обох Кападокій, заводять наново порядки староазійські та огнюхвальну віру і в честь «го, в честь великого сина Азії ставлять ся престולי і величають его обновителем востока.

Та не довго радували ся ті землі своєю свободою.

Затрубіла вовчиця з над мутного Тибру і упав страх на три світи. Течка за понтийським Мітридатом роздавила славне Діоскуріос і вхопила в зуби Іверію.

Горда Рома станула на в'язях народів. В трех світах учинилось тихо і не було чути нічого, а лише клекіт римського орла: «sic volo, sic jubeo», брязк оружя его легіонів і хлюст крови зпід стіп їх велізних на незміреному боєвищі Европи, Африки та богатої Азії. Слезі заливали землю, а стони мук визвали пімети на чужих і на своїх розбійників обдертого і нищеного люду.

А ті слези, ті стони злилися всі в душу Іеуса і посеред страшної тишини і неволі пронесло ся Его слово — слово любви людий до людий, слово утираюче вгорюванням слези, слово гояче побитим і придавленим рани. релігія бідного, немічного чоловіка,

(Дальше буде.)

Надіслане.

Спеціаліст недуг горла і грудий

Др. ЄВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Шавниці, ординує постійно у Львові, ул. Корняків ч. I, II пов. (Народний Дім).
11(28-2)

Глядаю

УЧИТЕЛЬКИ (або студента)

для двох дітей (з II і III кл. народної). Першеньство мають особи зі знанем гри на фортеп'яні. Зголошення приймає: о. І. Стефанчук 31(3-5) в Павелчи, п. Станиславів.

Найновіший твір

Л. Лопатинського

„ПАРАЦЯ“

комедія в 3 актах зі сьпівами
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаням йовіальним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедія збогачує знатно галерію типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженим недотепом, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Ціна 2 кор.

Набути можна у накладчика С. Горуна у Львові, пл. Домбровського ч. I, і в книгарнях.

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері виносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.).

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

Перед і за кулісами

та другі оповідання.

Ціна 1 К.

Зміст: Перед і за кулісами. — Будник 417. — Ягоди. — Атак серця. — Збиточники. — Акторске щастє.

Набути можна в Ставропільській книгарні.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
		приходить о годині				відходить о годині	
1.35	6:10	з	Кракова, Берліна, Варшави, Відня	1.55	6:25	до	Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потугор
	6:20	з	Чернівців (Іцкан, Галац), Чорткова	2:09	6:30	до	Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний
	6:50	з	Брухович, шод. від 15. мая до 14. вер. вк.		6:43		дв. Підзамче
	7:45	з	Янова		6:35	до	Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
	7:40	з	Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:30	8:40	до	Кракова (Відня, Праги), Берліна
	8:00		на дв. головний	2:55	9:00	до	Лавочного, Хирова, Калуща
	8:10	з	Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова		9:15	до	Янова
	8:15	з	Сокала, Рави рускої		9:50	до	Бельця, Сокала, Любачова
	8:50	з	Кракова, Відня, Праги, Берліна		10:30	до	Чернівців, Потугор
	10:25	з	Ряшова, Любачова		10:40	до	Тернополя, Потугор, дв. Піда.
	11:55	з	Станиславова (Кересмезе, Потугор)	2:40	10:57		дв. гол.
	1:10	з	Лавочного, Калуща, Хирова, Борислава		1:25	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і сьвята
	1:23	з	Янова		2:15	до	Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділі і сьвята
2:20		з	Підволочиск, Копичинців на дв. Піда.		3:05	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
2:35			на дв. голов.		3:15	до	Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
	3:14	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)		3:26	до	Брухович шод. від 1. мая до 15. вер.
	4:40	з	Самбора, Стрия, Скольного (1/5-30/9)		3:30	до	Ряшева, Хирова, Любачова
	5:11	з	Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Піда.	НІЧ			
	5:35	з	Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)	12:45	6:10	до	Станиславова, Жидачева
1:45	5:40	з	Чернівців, Іцкан		6:20	до	Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
	5:50	з	Кракова		6:30	до	Янова від 1. мая до 15. вер. будні дні а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1903. щоденно
НІЧ					6:35	до	Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова
	6:00	з	Сокала, Бежця і Любачова		7:10	до	Сокала і Рави рускої
	8:04	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)		8:16	до	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	9:12	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)		8:25	до	Перемшля
	9:20	з	Чернівців, Букарешту		9:00	до	Підволочиск, Бродів гол. дворець
	9:25	з	Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)		9:20		дв. Підзамче
	8:40	з	Кракова, Відня, Берліна) Ясла, Розвадова		10:05	до	Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
	2:31				10:30	до	Іцкан, Чорткова
	10:03	з	Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)		11:00	до	Кракова, Відня, Варшави, Праги
	10:02	з	Підволочиск (Київ) Бродів на дв. гол.		11:10	до	Підволочиск, Бродів дв. головний
	10:20		на дв. голов.		11:32		дв. Підзамче
	10:50	з	Лавочного (Пешту) Хирова Калуща		4:15	до	Кракова, Відня, Праги, Самбора
	3:14	з	Тернополя, Грималова на дв. Підзамче		5:50	до	Брухович від 15. мая до 14. вер. шод.
	8:35		на дворець головний				

ЗАМІТКА: Пору нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано

Час середно-європейський рїзнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменню 12 год. часу середно-європейського — 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізничних державних (ул. Красківських ч. 5.) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їади.